

YAPI DENETİM GÖREVLİLERİNİN KAMU İNŞAATLARINDA İŞ SAĞLIĞI GÜVENLİĞİ DENETİMİNE ETKİLERİ

Mustafa YILMAZ[1], Recep KANIT[2], Mürsel ERDAL[2], Serkan YILDIZ[1], Adem BAKIŞ[1]

[1] **Kara Harp Okulu, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Ankara/Türkiye**
[2] **Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, Ankara/Türkiye**

Öz: 2001-2012 yılları arasında kamu ihale sistemini, yapı denetim mevzuatını ve çalışma hayatının düzenlenmesini kapsayan köklü değişiklikler yapılmıştır. O dönemde etkili olan Avrupa Birliği (AB) giriş sürecinin de itkisiyle, AB normlarına uygun sağlıklı ve güvenlikli çalışma ortamları ve etkin denetim mekanizmaları oluşturmak suretiyle, inşaat sektöründe can ve mal güvenliğinin arttırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda; imar planlarına, standartlara, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapım aşamasında etkin bir denetim mekanizmasının oluşturulmasına ve İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) konusunda gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir. Bu çalışmada, iki grup yasanın İSG açısından bütünleşik bir incelemesinin yapılması hedeflenmiştir. Devletin üst işveren sıfatıyla yüklenicinin denetim sorumluluğunu paylaşmasının ve İSG müfettişlerine ilave olarak yetki ve sorumluluk sınırları çizilmiş kontrol teşkilatının da İSG denetiminde görevlendirilmesinin inşaat sektöründeki iş kazaları oranını önemli ölçüde azaltacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Sektörü, İş Güvenliği ve Sağlığı, İş Kazaları, Yapı Denetimi.

BUILDING INSPECTORS' EFFECTS ON OCCUPATOINAL HEALTH SAFETY INSPECTO-IN OF PUBLIC CONSTRUCTION PROJECTS

Abstract: Fundamental changes about public procurement system, building audit regulations and work environment are made between 2001 and 2012. With the added momentum of EU accession process during that period, it was aimed to enhance the safety of workers and properties in the construction sector by establishing healthy and safe working environments and effective audit mechanisms in line with EU norms and standards. In this context, procedures and principles about taking necessary precautions in health and safety at work and establishing an efficient inspection mechanism during conceptual design and construction period, are reconsidered in order to build quality buildings in accordance with the development plans and standards, and in line with the rules of science, art and hygiene. In this study, it is aimed to achieve an integrated evaluation of both groups of laws with respect to occupational health and safety. It is concluded that the rate of work-related accidents will be reduced considerably only when a control mechanism with a clearly defined area of responsibility is established is tasked to inspect health safety, along with health safety inspectors.

Key Words: Construction Sector, Occupational Health Safety, Work-related Accidents, Building Audit.

1. GİRİŞ

Birçok ülke ekonomisinde olduğu gibi Türkiye'de de inşaat sektörü ekonominin lokomotifi konumundadır. Çeşitli mal ve hizmet üretimine olan etkisi, yoğun iş gücü kullanımı ve sosyo-ekonomik refah düzeyine olan katkısı ile bu sektör ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Ancak tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çalışma hayatının en önemli sorunlarından birisi iş kazalarıdır. İnşaat sektörü iş kazalarının yaşandığı sektörlerin başında gelmektedir. Her yıl birçok inşaat çalışanı yaptığı işe bağlı kazalar nedeniyle iş göremez duruma gelmekte, hatta yaşamını kaybetmektedir. Ancak, gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere sektördeki büyümeye ve teknolojik gelişmeye paralel olarak pek çok yasal düzenleme yapılmış ve önlem alınmış olmasına rağmen bugüne kadar İSG konusunda yeterli gelişme sağlanamamıştır. Tüm dünyada, yapı sektöründe iş kazaları sonucu hayatlarını kaybeden işçilerin sayısı diğer sektörlerdeki işçilere oranla üç kat daha fazla olmaktadır. Ayrıca iki kat daha fazla yaralanma tehlikesiyle de karşı karşıya kalmaktadırlar (Özer, 2008).

Sosyal Sigortalar Kurumu (SGK) kayıtlarına geçen iş kazalarının 2012 yılında faaliyet gruplarına göre sıralamasına bakıldığında, 9.846 kaza ile inşaat sektörü ilk sırada yer almaktadır. İnşaat sektöründe meydana gelen iş kazaları tüm iş kazalarının % 13,15'ini oluşturmaktadır. İş kazası sonucu meydana gelen ölümlerde de 262 kişiyle inşaat sektörü yine ilk sırada yer almaktadır. Tüm ölümlü iş kazalarının % 35,22'si inşaat sektöründe meydana gelmiştir ki bu oran ürkütücü boyutlardadır.

2. YAPI DENETİMİ VE İSG MEVZUATI

2001-2012 yılları arasında kamu ihale sistemi, yapı denetim mevzuatı ve çalışma hayatının düzenlenmesini kapsayan köklü değişiklikler yapılmıştır. O dönemde etkili olan AB görüşmelerinin de itkisiyle, AB normlarına uygun sağlıklı ve güvenlikli çalışma ortamları ve etkin denetim mekanizmaları oluşturmak suretiyle, inşaat sektöründe can ve mal güvenliğinin arttırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda; imar planlarına, standartlara, fen, sanat ve sağlık kurallarına uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapım aşamasında etkin bir denetim mekanizmasının oluşturulmasına ve İSG konusunda gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

2.1. 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun

2001 yılında yürürlüğe giren kanunun "Amaç, kapsam ve tanımlar" başlıklı 1'nci maddesinde belirtildiği gibi kamuya ait yapılar ile özel mülkiyete ait küçük ve basit yapılar dışında kalan belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki tüm yapılar kanun kapsamına alınmıştır. Ruhsata tabi olup, bu kanun hükümlerine tabi olmayan yapıların denetimine yönelik fennî mesuliyet, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 26'ncı ve 28'inci maddelerine göre mimar ve mühendislerce üstlenilmektedir (Yapı Denetim Kanunu, 2001).

Kanunun "Yapı denetim kuruluşları ve görevleri" başlıklı 2'nci maddesinin (f) bendinde (Değişik: 4/4/2015-6645/31 md.) yapı denetim kuruluşunun görevleri, "İşyerinde, çalışmaların, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre düzenlenmesi gereken sağlık güvenlik planına uygun olarak yapıldığını kontrol etmek ve gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirmek" olarak belirlenmiştir. (Yapı Denetim Kanunu, 2001).

Yine aynı kanunun "İdari müeyyideler ve teminat" başlıklı 8'inci (Değişik: 4/4/2015-6645/32 md.) maddesinin (c) bendinde, 2'nci maddenin (b) veya (f) bendinde belirtilen görevlerin yerine getirilmemesi hâlinde, tespite konu yapının yapı denetimi hizmet sözleşmesi bedelinin %10'u kadar idari para cezası öngörülmüştür (Yapı Denetim Kanunu, 2001).

2.2. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

2002 yılında yayınlanan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usullerin belirlenmesi amaçlanmıştır (İhale Kanunu, 2002).

Kanunun 'Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde kapsamı, genel bütçeli kamu idareleri, özel bütçeli idareler ve belediyeler gibi kamu kurum ve kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri ile sınırlandırılmıştır (İhale Kanunu, 2002).

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihalelere ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi ve uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlendiği 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşmede yer alması zorunlu hususlar" başlıklı 7'nci maddesinin (z) bendinde (Ek: 4/4/2015-6645/33 md.) işin sözleşmesinde İSG'ye ilişkin yükümlülüklere yer verilmesi zorunlu hale getirilmiştir (Sözleşme Kanunu, 2002).

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre sözleşmeye bağlanan yapım işlerinin yürütülmesinde uygulanacak genel esasları belirlemek amacıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesi (YİGŞ) hazırlanmıştır. YİGŞ'in "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'ncu maddesinin (4)'üncü bendinde alınan her türlü tedbire rağmen işçilerle çevre halkının kazaya uğramaları ihtimaline karşı yüklenici mali mesuliyet sigortası yaptırmakla yükümlü tutulmuştur (YİGŞ, 2011).

YİGŞ'in "Yüklenicinin çalıştırdığı personel" başlıklı 7'nci bölümde yükleniciye, işe aldığı her işçiye ücretinin gösterildiği bir karne tutma zorunluluğu getirilmiştir. Aynı bölümde yapı denetim görevlisine de 4857 sayılı İş Kanunu'nun 36'ncı maddesine göre hakediş ödemelerini önceden şantiyede ilan etme, işçi alacaklarını takip etme, ödenmeyen ücretlerini hakedişlerden tahakkuk ettirme görevleri verilmiştir (YİGŞ, 2011).

2.3. 4857 sayılı İş Kanunu

2003 yılında, işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenleme amacıyla hazırlanan 4857 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle 32 yıllık 1475 sayılı İş Yasası yürürlükten kaldırılmıştır. İSG ile ilgili düzenlemeler kanunun aynı başlığı taşıyan 5'nci bölümde (77-89'uncu maddeler) ve cezai müeyyideler de 105'nci maddede yer almaktadır. İş Kanununa istinaden İSG düzenlemelerine ilişkin 40'ın üzerinde yönetmelik yayınlanmıştır. Kanun, tüm sektörde olduğu gibi inşaat sektöründe de yeni oluşumları ve uygulamaları gündemi getirmişse de; zaman içinde yayınlanan yönetmelikler ve değişiklikler ile uygulamalarda kargaşaya ve yetki karmaşasına neden olduğundan iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli gelişme sağlanamamıştır. 6331 sayılı İSG Kanunu'nun yayınlamasıyla kanunun İSG ile ilgili maddeleri (77-89,105) ve bu kanuna dayalı çıkarılan tüm yönetmelikler yürürlükten kaldırılmıştır.

2.4. 6331 sayılı İSG Kanunu

2012 yılında yayınlanan 6331 sayılı İSG Kanunu birçok yenilikleri de beraberinde getirmiş ve yayınlanmasıyla 4857 sayılı İş Kanunu'nun İSG düzenlemelerine ilişkin maddeleri ile kanuna istinaden yayınlanan birçok yönetmelik yürürlükten kaldırılarak yenileri yayınlanmıştır. Bu kanun kapsamında işyeri, işyeri hekimi, risk, tehlike, tehlike sınıfları ve iş kazasının tanımları yapılmıştır. İşverene risk değerlendirmesi yapma/yaptırma, çalışma ortamını güvenli hale getirme, kişisel koruyucu donanım temin etme ve kullandırma, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurma, işçinin çalışmaktan kaçınma hakkına saygı gösterme; işçiye de İSG kurallarına uyma ve katılım sağlama zorunluluğu getirilmiştir. 6331 sayılı İSG Kanunu kapsamına giren, 50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve 6 aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde yükleniciye İSG Kurulu oluşturma zorunluluğu getirilmiştir. Asıl işveren alt işveren ilişki bulunan işyerlerinde asıl işveren ve alt işverenin çalışan sayılarının ayrı ayrı 50 ve fazla olması durumunda asıl işveren ve alt işverence ayrı ayrı kurul oluşturulması ve kurullarca alınan kararların uygulanmasında işbirliği ve koordinasyonun asıl işverence sağlanması hüküm altına alınmıştır (İSG Kanunu, 2012).

3. KANUNLARIN BİRLİKTE DEĞERLENDİRİLMESİ

İnşaat sektöründe, sağlıklı ve güvenlikli çalışma ortamları ve etkin denetim mekanizmaları oluşturmak amacıyla 2001-2012 yılları arasında pek çok yasal düzenleme yapılmış olmasına rağmen iş kazalarının azaltılmasında kayda değer bir başarı elde edilememiştir (Tablo-1). O dönemde yürürlüğe giren ihale, yapı denetim ve İSG kanunları birlikte değerlendirilerek sektörde istenilen sinerjinin yakalanamamasının nedenlerine inilmeye çalışılmıştır.

Tablo-1: 4708, 4734, 4735, 4857 ve 6331 sayılı Kanun Süreçlerinde İş Kazaları (Işık, 2015)

YILLAR	Tüm Kazalar			Ölümlü		
	Tüm Sektör	İnşaat Sektörü		Tüm Sektör	İnşaat Sektörü	
	Adet	Adet	Oran (%)	Adet	Adet	Oran (%)
2001	72.367	8.459	11,7	1.008	341	33,8
2003	76.668	8.190	10,7	811	274	33,8
2008	72.963	5.574	7,6	866	297	34,3
2009	64.316	7.303	11,4	1.171	156	13,3
2011	69.277	7.749	11,2	1.710	570	33,3
2012	74.871	9.209	12,3	744	256	34,4

İnşaat sektöründe, İSG denetimi denilince yıllarca, yapım sürecinde gerçekleştirilen anlık şantiye denetimleri anlaşılmıştır. Şantiyelerde yüklenici ve alt yüklenici tarafından yapılan İSG'ye yönelik düzenlemelerden ve alınan tedbirlerden asıl işveren sıfatıyla yüklenici sorumlu tutulmuştur. Yüklenicinin denetlenmesi ise ÇSGB iş müfettişleri marifetiyle zaman zaman baskın niteliğinde şantiyede yapılan kontrollerle sağlanmaya çalışılmıştır. Yapı denetim kuruluşları/heyetleri tarafından ÇŞB koordinesinde yürütülmekte olan yapı denetim faaliyetleri yıllarca imalat kontrolleri ile sınırlı tutulmuştur. İSG hizmetleri de yapı denetimi gibi bir nevi kamu hizmeti olmasına rağmen yıllarca ÇŞB birimleriyle yürütülmekte olan ihale ve yapı denetim mevzuatına İSG denetimine ilişkin herhangi bir girdi yapılmamıştır. Bu konudaki ilk girdiler 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkındaki Kanuna da, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu da ancak 4 Nisan 2015 tarihinde 6645 sayılı kanunla yapılabilmiştir.

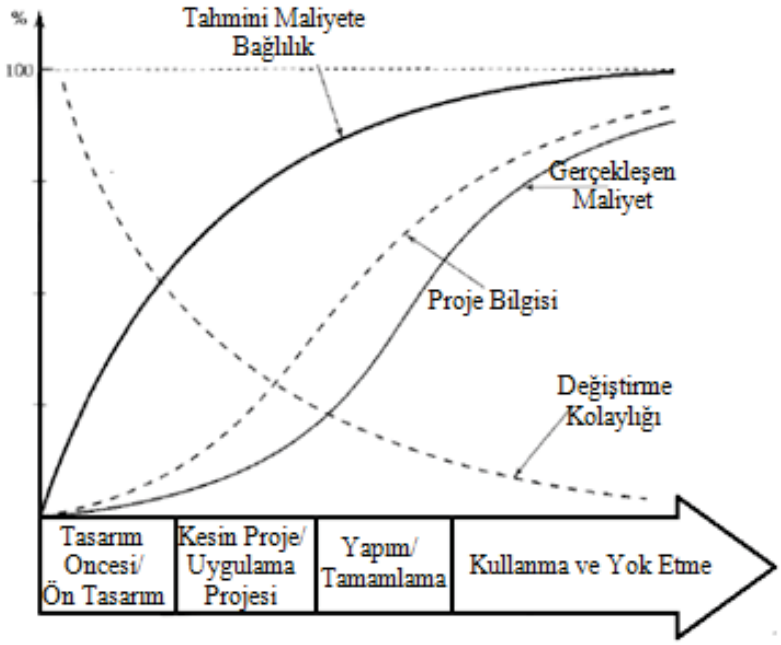
2001 yılında yürürlüğe giren 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkındaki Kanun ile kamu yapı ve tesisleri dışında kalan kanun kapsamındaki yapıların mal sahibi adına denetlenmesinde özel denetim firmaları görevlendirilmiştir. Bu firmalara 2015 yılından sonra imalat kontrolünün yanında şantiyelerdeki çalışmaların İSG mevzuatına göre düzenlenmesi gereken sağlık güvenlik planına uygun olarak yapıldığını kontrol etme, yapı müteahhidini uyarma ve uymadığı takdirde ihbar etme sorumluluğu verilmiştir. 2002 yılında yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile kamu yapı ve tesislerinin ihale ve yapı denetimlerine yeni bir düzen getirilmiştir. 4735 sayılı kanuna dayanılarak hazırlanan YİGŞ ile yapı denetim elemanlarına 2015 yılına kadar şantiyede çalışan işçilerin sigorta primleri ile ücretlerinin ödenmesi konusunun takip edilmesinden başka bir sorumluluk yüklenmemiştir. 2015 yılında 6645 sayılı kanunla 4735 sayılı kanunun 7'nci maddesine eklenen (z) bendi ile yükleniciyle akdedilecek işe ait sözleşmede İSG'ye ilişkin yükümlülüklere yer verilme zorunluluğu getirilmiştir. Tüm bu kanunların

hazırlanmasında sektörün en büyük işvereni sıfatıyla devlet her zaman, yegâne belirleyici konumunda olmuştur. 2015 yılında 6645 sayılı kanunla 4708 sayılı kanuna ve 4734/4735 sayılı kanunlara eklenen İSG sorumlulukları karşılaştırıldığında devletin yapı denetimine bakışı daha net ortaya çıkmaktadır. 4708 sayılı kanun kapsamındaki yapılarda mal sahibi adına yapılan kontrollerde yapı denetim kuruluşlarına İSG faaliyetlerinin denetlenmesi yönünde sınırları açıkça belirtilmiş görevler verilmiştir. Buna karşın devletin 4734/4735 sayılı kanunlar kapsamında kendi mal sahibi olduğu kamu yapılarının kendi yapı denetim personelince gerçekleştirilen imalat kontrollerinde yüklenicinin İSG faaliyetleri yönünden denetlemesine ilişkin sınırları açıkça belirtilmiş görevler verilmemiştir.

Yapım işlerinde gerçekleştirilen imalat kalemlerinin yapım şartları ve teknikleri aslında o imalat safhasında alınması gerekli İSG tedbirlerinin bizatihi kendisidir. Dolayısıyla yapı denetim elemanlarınca gerek özel yapıların ve gerekse kamu yapılarının inşasında gerçekleştirilen pek çok imalatın projesine, şartnamesine fen ve sanat kurallarına uygunluğunun denetimi aslında İSG yönünden denetimi de kapsamaktadır. Örneğin, kalıp ve kalıp iskelesinin proje ve şartnamesine uygunluğunun denetimi, imalatın proje ebatlarına uygun yapılmasının yanında kullanılan malzeme açısından standartlara ve yapım tekniği açısından da fen ve sanat kurallarına uygunluğunun denetimini de kapsamaktadır. Böylesi etkin bir denetim neticesinde usulüne uygun yapılmış kalıp ve kalıp iskelesi ile gerek bu imalat kalemlerinin yapımı ve gerekse beton dökümü esnasında olası kaza riskleri azaltıldığından bir anlamda İSG yönünden denetim de yapılmış olmaktadır. Aslında şantiyede imalat kontrolü yapan teknik personele; işçinin imalat bünyesinde kullandığı malzemelerin standartlara, imalat miktarının proje ve şartnamesine ve yapım tekniğinin fen ve sanat kurallarına uygunluğunu denetlemesinin yanında işçilerin kazalara karşı sigortalanmasını, sosyal güvenlik kurumlarına bildirilmesini ve ücretlerinin ödenmesini takip etme sorumluluğu da verilmiştir. Meri yapı denetim kanunları çerçevesinde, yapı denetim heyetleri, işçilerin kullandığı malzeme, yaptığı iş ve ödenmeyen ücretleri hakkında yükleniciyi denetime tam yetkilidir. İşçilerin sağlığını ve hatta yaşamını tehlikeye atan güvensiz durum ve davranışlara karşı yüklenicinin ihmal ve zafiyetini tespit eden yapı denetim elemanı da görevli, yetkili ve sorumlu addedilmediğinden pek çok yasal düzenlemeye rağmen iş kazaları azaltılamamıştır.

Kamu yapıların denetim sorumluluğu teknik sorumluluk yanında mali sorumlulukları da kapsamaktadır. Kamuya ait kaynakların sınırlı olması, maliyet kavramının önemini daha da arttırmış, mevcut kaynakların mümkün olduğunca etkin kullanılması zorunlu hale gelmiştir (Çelik ve ark, 2003). Yapı maliyeti ise sadece yapım maliyetinden ibaret değildir. Yapı maliyeti, aslında yapının tasarım, projelendirme, yapım, kullanım ve yok edilme süreçlerini kapsayan tüm yaşam döngüsü boyu maliyetleri kapsamaktadır. Sistem yaşam döngüsünü özetleyen grafik (Blanchard ve Fabrycky, 2006) Şekil-1'de inşaat projesi yönetim süreçlerine uyarlanmıştır.

Şekil 1: Yaşam Döngüsü, Proje Maliyet Bağımlılığı

Yapı maliyetinin en önemli ve en pahalı bileşeni ise insan sağlığıdır. Hele can kaybına mal olan imalat kalemine paha biçilememekte ve maliyeti katlanılamaz boyutlara ulaşmaktadır. Kavramsal tasarım ve uygulama projeleri aşmalarında İSG kriterlerinin göz önüne alınması projelerle birlikte Sağlık ve Güvenlik Planlarının da hazırlanması yapım aşamasındaki olası kaza risklerini ortaya çıkmadan önleyecektir. "Bilimsel olarak defalarca kanıtlanan ve olgularla da desteklenen risk hiyerarşisine göre, kimi zaman bir tasarım değişikliği, kimi zaman tasarımdaki eklemeler ile daha projenin ön tasarım evresinde oldukça düşük maliyetle bazı değişiklikler yapılmak suretiyle, proje aşamasında büyük ölçüde iş kazaları riskleri ortadan kaldırılabilmektedir. Tüm bunların yanı sıra, artık iş güvenliği bir binanın veya mühendislik yapısının yaşam döngüsü içinde ele alınmakta, bakım, onarım, tadilat gibi aşamalar dahi tasarım evresinde düşünülmektedir"(Gürcanlı, 2007). Yapı denetim elemanlarının İSG denetimlerinde tüm yapı yaşam döngüsünde aktif olarak görev almadan iş kazalarının felaket boyutlarındaki değerleri azaltılamayacak, daha sağlıklı ve güvenli çalışma ortamları yaratılamayacaktır.

4. SONUÇ

Bu çalışmada, 4857 ve 6331 sayılı kanunla öngörülen İSG'ye yönelik tedbirlerin inşaat sektöründe 4708, 3734 ve 4735 sayılı kanunlar kapsamında gerçekleştirilen kamu inşaatlarının denetimi ile bileştirilmesinin gerekliliği incelenmiştir. Güvenli şantiye ortamlarında kaliteli ve güvenlikli yapılar yapma, planlama ve

kavramsal tasarım aşamalarından başlayarak projeye ilişkin tüm paydaşların sürece dâhil olduğu, bütüncül bir yaklaşımla oluşturulacak çalışmaların varlığı oranında sağlanabilecektir. Bu ortak çalışmalara imkân tanıyacak yasal zemin hazırlanması ve paydaşların konuya samimiyetle yaklaşması oranında iş kazalarında da azalma sağlanabilecektir.

İnşaat sektöründe İSG, sektörün paydaşlarının büyük çoğunluğunca algılandığı şekliyle sadece şantiye ortamının güvenlikli hale getirilmesi ve baret, emniyet kemeri kişisel koruyucu donanım kullanımından ibaret değildir. Yapı projelerinin tasarımından, projelendirme, yapım, kullanım ve yok edilme süreçlerine kadar her safhada İSG perspektifinden değerlendirilmesiyle, yapım aşamasında da imalat kontrolünün paralelinde risk analizinin de yapılarak asıl yüklenici marifetiyle alınan tedbirlerin de denetimiyle mümkün olabilecektir. Bunun etkin bir şekilde uygulanabilmesi için de devletin gerekirse üst yüklenici sıfatıyla asıl yüklenicinin her türlü sorumluluklarına ortak olarak, kamu denetimi yapan kontrol teşkilatını da sürece etkin bir şekilde dâhil etmesiyle gerçekleştirilebilecektir.

4708 sayılı kanuna 4 Nisan 2015 tarihinde 6645 sayılı kanunla yapılan değişikliğe benzer şekilde 4734 ve 4735 sayılı kanunlara da aynı netlikte İSG denetimine ilişkin girdiler yapılarak, önleyici yaklaşıma dayalı denetim ve gözetim hizmetleriyle inşaat kazalarının azaltılması sağlanabilecektir. İSG hizmetleri de en az yapı denetim hizmetleri kadar bir kamu hizmeti olarak değerlendirilmelidir. İSG denetim hizmetlerinin ve eğitimlerinin ÇSGB, yapı denetim hizmetlerinin de ÇŞB tarafından yapılıyor olması, her iki bakanlık çalışanları ve paydaşlarının sürece aktif olarak dâhil edilmelerinin, doğru ve uygulanabilir tedbirler almalarının ve konuyu içselleştirmelerinin önünde engel teşkil etmemelidir. Bu durum en büyük işveren sıfatına haiz devletin, asıl işverenin üstünde üst işveren kimliğiyle iş kazalarının asıl sorumluluğunu kendinde hissederek farklı bakanlıklardaki personelini ortak bir hedefe yönlendirmekten geçmektedir. Daha sağlıklı ve güvenli şantiye ortamları oluşturulması için İSG konusunda sorumluluktan kaçmak adına yetkiyi karşı tarafta görmek yerine, tüm tarafların kendileri de dâhil, şantiye çalışanlarının uğrayacakları zararların önlenmesi yönünde ortak bir tutum geliştirmeleri mesleki, vicdani ve etik bir gerekliliktir.

KAYNAKÇA

BLANCHARD. S.B. et al., (2006). Systems Engineering and Analysis. Prentice Hall International Series in Industrial & Systems Engineering. Pearson Education s.63

ÇELİK, M.H., et al., (2003). Kamuya Ait Bina İnşaatlarında Tahmin Edilen Maliyet ile Gerçekleşen Maliyet Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Politeknik Dergisi. Cilt:6 Sayı:4 s. 677-692

GÜRCANLI, G.E., (2007). Yeni ve Zorunlu Bir Kavram Olarak İş Güvenliği için Tasarım. 3. İSG Sempozyumu Bildiriler Kitabı

IŞIK, G., (2015). Yapı Denetiminde İş Sağlığı ve İş Güvenliği (İş Yasası, İSG Yasası ve Yapı denetim Yasası Açısından İnceleme). 5. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu. 5-6 Kasım 2015. İzmir.

İhale Kanunu (2002). 4734 sayılı Kamu İhale Kanun. 22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete

İSG Kanunu (2012). 6331 sayılı İSG Kanun. 30.06.2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete

İş Kanunu (2003). 4857 sayılı İş Kanun. 10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete

BOSTANCIOĞLU, E., (2006). Konut Binalarının Ön Tasarımında Bir Maliyet Tahmin Modeli. DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi. Cilt:8 Sayı:3 s.27-49 Ekim 2006

ÖZER, K., (2008). İnşaat Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Semineri

Sözleşme Kanunu (2002). 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanun, 22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete

Tip Sözleşme, (2011). Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme Tasarısı. 16.07.2011 tarih ve 27996 sayılı Resmi Gazete

YİGŞ, (2011). Yapım İşleri Genel Şartnamesi. 16.07.2011 tarih ve 27996 sayılı Resmi Gazete

Yapı Denetimi Kanunu (2001). 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun. 13.07.2001 tarih ve 24461 sayılı Resmi Gazete